Ο.Λ.Μ.Ε.
Ερμού & Κορνάρου 2
ΤΗΛ: 210 32 30 073 – 32 21 255
FAX: 210 32 27 382 – 33 11 338
www.olme.gr
e-mail: olme@otenet.gr

Αθήνα, 5/12/07
Α.Π.:452

ΠΡΟΣ:
- τον Υπουργό Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Ευρ. Στυλιανίδη
- τον Υφυπουργό Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων
- κ. Ανδρ. Λυκουρέντζο

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:
- Προϊστάμενο Δ/νσης Σπουδών Β/βάθμιας κ. Π. Νταβαρίνο
- ΣΕΠΕΔ

ΘΕΜΑ: Για τη διδασκαλία της Εικαστικής Αγωγής στη β/βάθμια εκπαίδευση

Κύριε Υπουργέ,
Κύριε Υφυπουργέ,

Η Ομοσπονδία μας, στο Υπόμνημα που είχε καταθέσει για τα επείγοντα προβλήματα των εκπαιδευτικών και της εκπαίδευσης, τα οποία έχουν συσσωρευτεί το τελευταίο διάστημα, είχε κάνει ιδιαίτερη μνεία για ειδικές κατηγορίες σχολείων των οποίων η λειτουργία παρεμποδιζόταν σοβαρά. Ιδιαίτερη αναφορά υπήρχε στα προβλήματα των καλλιτεχνικών σχολείων.

Επανερχόμαστε με προβλήματα που αφορούν τη διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων, επειδή θεωρούμε ότι η καλλιτεχνική παιδεία, αν και πρέπει να είναι ένας από τους βασικούς άξονες όλης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σταθερά υποβαθμίζεται και απαξιώνεται. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η καλλιτεχνική διδασκαλία εξοστρακίστηκε από τα μαθήματα γενικής παιδείας του Λυκείου, χωρίς καμιά συζήτηση με την Ομοσπονδία μας.

Πιστεύουμε ότι στόχος της εκπαίδευσης πρέπει να είναι η διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων. Για το σκοπό αυτό πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, παράλληλα με τη γνωστική, και για τη σωματική, την αισθητική, τη συναισθηματική, την κοινωνική και την ηθική ανάπτυξη του παιδιού και του νέου ανθρώπου. Η υποβάθμιση της Καλλιτεχνικής Παιδείας στο σχολείο, κατά συνέπεια, κάθε άλλο παρά συμβάλλει στην επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Μπροστά στην αναγκαιότητα ενίσχυσης της Καλλιτεχνικής Παιδείας, και εκτιμώντας ότι είναι απαραίτητο να υπάρξουν μείζονος σημασίας και βαρύτητας επιλογές στήριξης της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, παρουσιάζουμε κάποια από τα προβλήματα που υπάρχουν στο ισχύον σύστημα και διατυπώνουμε τρόπους αντιμετώπισής τους.

Α. Μάθημα εργαστηριακό

Ο χαρακτήρας του μαθήματος Εικαστικής Αγωγής είναι εμφανέστατα εργαστηριακός. Η διαπίστωση αυτή πιστοποιείται όχι μόνο από τους σχολικούς Συμβούλους, τους διδάσκοντες και διδασκόμενους, αλλά και από το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας, στις οδηγίες του οποίου προς τους

εκπαιδευτικούς και στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) για τη διδασκαλία του μαθήματος αναφέρονται συγκεκριμένα ότι το μάθημα «πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή για τη χρήση ποικίλων υλικών, αποθηκευτικό χώρο, βιβλιοθήκη, δυνατότητα προβολών, συσκότισης και πρόσβαση σε συστήματα πληροφορικής». Περιγράφεται, μάλιστα, το εργαστήριο το οποίο «πρέπει να έχει ως ελάχιστες προϋποθέσεις: ευρυχωρία, καλό φωτισμό, παροχή νερού με κατάλληλη αποχέτευση,… ράφια, ντουλάπια… για τη φύλαξη έργων, υλικών και εργαλείων, … μεγάλα τραπέζια, καβαλέτα, επίπεδες επιφάνειες έκθεσης έργων,… προβολέα σλάιντς, οθόνη,,… τηλεόραση, βίντεο και μαγνητόφωνο, υλικά και εργαλεία ανάλογα με την ηλικία των παιδιών, … πλήρη εξοπλισμό για διάφορα είδη εικαστικών τεχνών, … δημιουργία επιμέρους εργαστηρίων – γωνιών για τα αντικείμενα που προτείνει το πρόγραμμα σπουδών».

Στο ΑΠΣ, επίσης, διατυπώνονται και οι υποχρεώσεις του εκπαιδευτικού αναφορικά με το εργαστήριο: « Ο εκπαιδευτικός πρέπει να μεριμνά για τον εξοπλισμό του εργαστηρίου και για τον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης τέχνης και να ανανεώνει το διδακτικό και εποπτικό υλικό. Επίσης, πρέπει να συνδέει ποικιλοτρόπως το σχολικό εργαστήριο με επαγγελματικά εργαστήρια Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, όπως με εργαστήρια κεραμικής, υφαντικής, αργυροχοΐας, ξυλογλυπτικής,…». Όταν δεν υπάρχει εργαστήριο, ο εκπαιδευτικός πρέπει να δημιουργεί «συνθήκες εργαστηρίου στις κοινές με τα άλλα μαθήματα αίθουσες μεταφέροντας, στο μέτρο του δυνατού, τα απαραίτητα υλικά και μέσα».

Παρά το ότι, όμως, το ΥΠΕΠΘ έχει αναγνωρίσει τον εργαστηριακό χαρακτήρα του μαθήματος, δεν το έχει κατατάξει στην κατηγορία των εργαστηριακών μαθημάτων!

Είναι προφανές ότι η απουσία εργαστηριακής σπουδής μειώνει σημαντικά την απόδοση και επίδοση διδασκόντων και διδασκομένων. Δυσχεραίνει, επίσης, υπερβολικά την εφαρμογή του Προγράμματος Σπουδών, με συνέπεια να πραγματώνεται αναπόφευκτα μικρό μόνο μέρος της προβλεπόμενης ύλης.

Με βάση τα προηγούμενα, είναι επιβεβλημένο η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας να κατατάξει το μάθημα των Καλλιτεχνικών στην κατηγορία των εργαστηριακών μαθημάτων, όπως συμβαίνει με τα μαθήματα της Πληροφορικής και της Τεχνολογίας. Επισημαίνουμε ότι αυτό μπορεί να γίνει χωρίς να επιβαρυνθεί το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών.

Β. Στο Λύκειο

Σοβαρό πρόβλημα στη διδασκαλία των Καλλιτεχνικών υπάρχει στο Λύκειο, όπου θα έπρεπε να εκδηλώνεται κορύφωση των δυνατοτήτων εμπέδωσης, στερέωσης και δυναμικής συμβολής της καλλιτεχνικής διδασκαλίας στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία.

Συγκεκριμένα:

Το «Ελεύθερο Σχέδιο», που αποτελεί τον πυρήνα της διδασκαλίας κάθε είδους σπουδών με καλλιτεχνική διάσταση, προβλέπεται, υπό πολύπλοκες προϋποθέσεις, μόνον ως «επιλογή» (κι αυτή όχι σε όλες τις «κατευθύνσεις») των δυο πρώτων τάξεων του Λυκείου, ενώ απουσιάζει εντελώς από τη Γ΄ Λυκείου!

Η απουσία του Ελευθέρου σχεδίου από τη Γ΄ Λυκείου είναι από κάθε άποψη ακατανόητη και επιζήμια. Ανακόπτεται απότομα και αδικαιολόγητα, έτσι, η διδασκαλία ενός μαθήματος απαραίτητου για μια πλατιά γκάμα σπουδών, στην τάξη ακριβώς εκείνη που θα έπρεπε η διδασκαλία του να γίνεται πιο συστηματική και να κορυφώνεται. Επισημαίνουμε ότι είναι απαράδεκτο να εξετάζονται οι μαθητές στις Γενικές Εξετάσεις μάθημα το οποίο δε διδάσκονται στο σχολείο.

Παράλληλα, στη θεωρητική και τη θετική κατεύθυνση της Β΄ Λυκείου προβλέπεται ως δυνατότητα επιλογής για το μαθητή **διαζευκτικά** το «Ελεύθερο σχέδιο» ή το «Γραμμικό σχέδιο», δηλαδή ένα εκ των δύο αυτών μαθημάτων, όχι όμως και τα δύο, παρά το ότι και τα δύο εξετάζονται και παρά το ότι με τον τρόπο αυτό περιορίζονται, εξασθενούν έως και εκμηδενίζονται αμοιβαία οι πιθανότητες δημιουργίας τμημάτων τόσο για το Ελεύθερο, όσο και για το Γραμμικό σχέδιο.

Η υπεύθυνη αντιμετώπιση των υπαρκτών αυτών γνωστικών και διδακτικών προβλημάτων, επιβάλλει την **άμεση τροποποίηση του ισχύοντος προγράμματος**, και πιστεύουμε πως οι προτάσεις που πιο κάτω συνοψίζουμε, είναι απολύτως αναγκαίο να υιοθετηθούν από το Υπουργείο Παιδείας ώστε η διδασκαλία των μαθημάτων επιλογής «Ελεύθερο σχέδιο» και «Γραμμικό σχέδιο» να πάψει να αποτελεί εικονική πραγματικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό κατά τη γνώμη μας, επιβάλλεται:

α. Ένταξη του μαθήματος επιλογής «Ελεύθερο σχέδιο» στη Γ΄ Λυκείου (και στις τρεις κατευθύνσεις).

β. Τα ειδικά μαθήματα «Ελεύθερο σχέδιο» και «Γραμμικό σχέδιο» να μπορούν να επιλεγούν από τους μαθητές και τα δύο και όχι μόνο το ένα από αυτά. Η ρύθμιση αυτή υπαγορεύεται από το γεγονός ότι τα μαθήματα αυτά, αν και είναι διαφορετικά, ωστόσο είναι συνυφασμένα και αλληλοσυνδέονται, και στις εξετάσεις για τα ΑΕΙ – ΑΤΕΙ εξετάζονται και τα δυο.

γ. Να υπάρχει η δυνατότητα συγκρότησης τμημάτων Ελεύθερου – Γραμμικού σχεδίου με ελάχιστο αριθμό μαθητών πέντε (5) και μέγιστο δέκα (10). Εάν ένα τμήμα συγκροτείται με περισσότερους των δέκα (10) μαθητές/τριες, να χωρίζεται σε δύο, πράγμα που υπαγορεύεται από τον εργαστηριακό χαρακτήρα των μαθημάτων αυτών, των οποίων η διδασκαλία, σε κάθε περίπτωση, γίνεται κάτω από περιοριστικούς και δυσμενείς όρους, όπως η ανυπαρξία κατάλληλα διαμορφωμένων αιθουσών, κ.ά.

Γ. Στα ΕΠΑΛ

Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση είναι χώρος που δοκιμάζεται έντονα. Ούτε συμφωνούμε ούτε συναινούμε στη συνέχιση της εφαρμοζόμενης πολιτικής, που έχει οδηγήσει ουσιαστικά στην κατάρρευση της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης και στην αποσυνθετική και διαλυτική κατάσταση που σήμερα σε μεγάλο βαθμό επικρατεί.

Ο διαχωρισμός και το τετραπλό δίκτυο (Γενικά Λύκεια – Επαγγελματικά Λύκεια – Επαγγελματικές Σχολές του ΥΠΕΠΘ – ΕΠΑΣ άλλων Υπουργείων, ΟΑΕΔ κλπ) μαζί με τα Γυμνασιακά ΙΕΚ, αποδυναμώνουν τη Γενική Παιδεία, θέτοντας στην ουσία σημαντικά τμήματα νέων εκτός εκπαίδευσης, σε μια αφυδατωμένη απ' το περιεχόμενο της γενικής παιδείας «κατάρτιση», ληξιπρόθεσμη, ταχύρρυθμη και επιδερμική, εξωθώντας μάλιστα όλο και περισσότερους σαν λεία στην ιδιωτική κερδοσκοπική «κατάρτιση», που ευδοκιμεί σε βάρος των μορφωτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων της νέας γενιάς.

Όπως είναι γνωστό, ο περσινός αρχικός σχεδιασμός του ΥΠΕΠΘ προέβλεπε πλήρη αποβολή του τομέα των Εφαρμοσμένων Τεχνών από τα ΕΠΑΛ. Μετά από διαβήματα και επίμονες παρεμβάσεις μας, το ΥΠΕΠΘ ενέταξε στα ΕΠΑΛ τον τομέα των Εφαρμοσμένων Τεχνών αλλά με μια μόνο ειδικότητα, εκείνη δηλαδή των Γραφικών Τεχνών. Εξαίρεσε δηλαδή άλλες δύο βασικές ειδικότητες τουλάχιστον (Διακοσμητική και Συντήρηση) που θα έπρεπε και αυτές να ενταχθούν στα ΕΠΑΛ, ώστε να διατηρείται και να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, όπου λειτουργούν αντίστοιχα τμήματα και σχολές Εφαρμοσμένων Τεχνών. Θεωρούμε ακατανόητο και εντελώς παράδοξο να μην έχουν πρόσβαση σ' αυτές οι σπουδαστές της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης.

Θεωρούμε συνεπώς επιβεβλημένη και την ένταξη των ειδικοτήτων αυτών στα ΕΠΑΛ, ως επείγον μέτρο αντιμετώπισης ορισμένων από τα πολύ σοβαρά προβλήματα που δημιούργησε στην ΤΕΕ ο νόμος 3475/06.-

Για το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ

Ο Πρόεδρος		Ο Γ. Γραμματέας
Γρ. Καλομοίρης		Κώστας Μπόικος